

เติมเต็มช่องว่างทางความรู้ เพื่อนำไปสู่ระบบสุขภาพที่พึงประสงค์ : ทางเลือกงานวิจัยด้านสุขภาพในอนาคต

ทรงยศ พิลาสันต์*

สุราสีณี คำหลวง*

ธนพร บุขบาวไล*

สิตาพร ยังกง†

ยศ ติระวัฒนานนท์*

อินทรา ยมาภัย*

ชุตินา คำดี*

พิศพรรณ วีระยิ่งยง*

ศรีเพ็ญ ดันติเวสส*

บทคัดย่อ

โครงการจัดลำดับความสำคัญหัวข้อวิจัยด้านสุขภาพสำหรับประเทศไทยมีวัตถุประสงค์หลักที่จะพัฒนาแนวทางการดำเนินงานเกี่ยวกับการวิจัยด้านสุขภาพเพื่อให้สามารถบรรลุเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ สิ่งสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยให้ระบบสุขภาพไทยในอนาคตบรรลุเป้าประสงค์ดังกล่าว ได้แก่ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นมาเพื่อตอบสนองความจำเป็นด้านสุขภาพของประชาชน รวมทั้งช่วยให้การดำเนินนโยบายและมาตรการสาธารณสุขต่างๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม “การเติมเต็มช่องว่างทางความรู้” นั้น ต้องการการจัดลำดับความสำคัญของประเด็นวิจัยที่มีความชัดเจน เพื่อให้หน่วยงานให้ทุนวิจัยได้ใช้เป็นกรอบในการจัดสรรทุนวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพและระบบสุขภาพไทยในอนาคต ผู้วิจัยในการศึกษานี้ใช้การทบทวนเอกสาร จัดประชุมผู้เชี่ยวชาญและสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องตามประเด็นระบบสุขภาพที่พึงประสงค์ในอีก 20 ปีข้างหน้า และจัดกลุ่มประเภทงานวิจัยที่ควรให้การสนับสนุน โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย (1) ประเด็นวิจัยด้านสุขภาพตามช่วงวัยของประชากร ได้แก่ วัยเด็ก วัยรุ่น วัยทำงาน และวัยชรา (2) ประเด็นวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบหลักของระบบสุขภาพ ได้แก่ ระบบบริการสุขภาพ กำลังคนด้านสุขภาพ ข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพ เทคโนโลยีด้านสุขภาพ การเงินการคลังด้านสุขภาพ และการอภิบาลระบบสุขภาพ และ (3) ประเด็นวิจัยเพื่อการส่งเสริมการรู้เท่าทันด้านสุขภาพและการสร้างเสริมสุขภาพ โดยประเด็นวิจัยเหล่านี้มีความสอดคล้องกับทิศทางและนโยบายของหน่วยงานให้ทุนสนับสนุนการวิจัยในประเทศไทย อย่างไรก็ตาม ควรมีการดำเนินการอย่างจริงจังในการผลักดันให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญและนำประเด็นวิจัยเหล่านั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

คำสำคัญ: ช่องว่างทางความรู้, ประเด็นวิจัย, ลำดับความสำคัญ, ระบบสุขภาพ, อนาคตศึกษา

Abstract

Addressing the Research Gap for Improving the Thai Health Systems: Choosing Health Research Topics for the Future

Songyot Pilasant¹, Inthira Yamabhai¹, Suthasinee Kumluang¹, Chutima Kumdee¹,

Thanaporn Bussabawalai¹, Pitsaphun Werayingyong¹, Sitaporn Youngkong²,

Sripen Tantivess¹, Yot Teerawattananon¹

¹Health Intervention and Technology Assessment Program, Ministry of Public Health

²Faculty of Pharmacy, Mahidol University

The desirable goals and directions of the Thai health system are to promote health prevention and promotion for healthy Thai people. To achieve those goals, a number of innovations and new knowledge, mainly derived from quality research, need to be generated in order to fill the current gap of knowledge. Thus, a clear framework of potential research should be developed. This can help research funding agen-

*โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข

† คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

cies work transparently and effectively in granting research projects. This study presents a framework of potential research that should be supported in order to achieve the desirable goals of healthy Thais. With regard to each aspect of the goals, document and literature reviews were accumulated to collect background information on the current situation and gap in knowledge. Interviews and meetings with seven groups of experts were arranged to discuss and deliberate the potential research issues that should be supported in the future. The results were then analyzed and categorized into three categories: (1) health research issues by age groups - children, adolescent, adults, and elderly; (2) research issues in the health systems - health service delivery, health workforce, health information, health technologies, health financing, and health governance; and (3) research issues for promoting health and health literacy. These issues and sub-issues are also related to the policies of many granting agencies in Thailand. It is important to raise the concerns of relevant agencies to determine the gap of knowledge that should be funded, then, there would be enough research generated to move toward the desirable goals.

Keywords: knowledge gap, research issue, priority, health systems, future study

ภูมิหลังและเหตุผล

การกำหนดเป้าประสงค์ (goal setting) มีความสำคัญในการดำเนินแผนงานโครงการทุกประเภท เนื่องจากการมีเป้าประสงค์ที่ชัดเจนจะมีส่วนช่วยให้แผนงานโครงการเหล่านั้นประสบความสำเร็จและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด⁽¹⁾ เป้าประสงค์ของระบบสุขภาพ ได้แก่ การที่ประชาชนมีสุขภาพดี ความต้องการของประชาชนได้รับการตอบสนอง และการมีระบบการเงินการคลังที่เหมาะสม⁽²⁾ การจะบรรลุเป้าประสงค์ดังกล่าวได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยองค์ความรู้ในการขับเคลื่อน วิธีการสำคัญในการสร้างองค์ความรู้ขึ้นมาเติมเต็มช่องว่างคือการวิจัย องค์การอนามัยโลกได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนางานวิจัยและใช้งานวิจัยในระบบสุขภาพ ดังจะเห็นได้จาก World Health Report ฉบับปี พ.ศ. 2555 ที่นำเสนอประเด็น “No Health Without Research” ซึ่งเน้นย้ำความสำคัญของงานวิจัยในการสร้างองค์ความรู้ นวัตกรรม ตลอดจนการนำองค์ความรู้มาช่วยสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหาร ทำให้การกำหนดนโยบายและการจัดสรรทรัพยากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและนโยบายมีความโปร่งใสมากขึ้น⁽³⁾

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ซึ่งเป็นหน่วยงานรับผิดชอบนโยบายและจัดสรรทุนด้านการวิจัยของประเทศ ได้จัดลำดับความสำคัญหัวข้อวิจัยด้านสุขภาพมาหลายครั้ง เช่น ในปี พ.ศ. 2549 เป็นการจัดลำดับความสำคัญหัวข้อวิจัยโดยพิจารณาโรคหรือปัญหาสุขภาพตามจำนวนปีชีวิตที่

ทุพพลภาพ (disability adjusted life year: DALY) ทั้งในระดับประเทศและระดับภูมิภาค⁽⁴⁾ และในปี พ.ศ. 2552 มีการจัดลำดับความสำคัญโดยจำแนกประเภทหัวข้อวิจัยออกเป็น 7 สาขา ได้แก่ สาขาหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า สาขาประกันสังคม สาขาการพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาลและระบบสาธารณสุข สาขากีฬาและโภชนาการ สาขาการสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคอุบัติใหม่ สาขาการแพทย์แผนไทย และสาขาการแพทย์แผนไทยประยุกต์⁽⁵⁾ อย่างไรก็ตามการจัดลำดับความสำคัญของหัวข้อวิจัยด้านสุขภาพทั้งสองครั้งไม่สามารถกำหนดหัวข้อวิจัยที่ครอบคลุมทุกมิติของระบบสุขภาพได้ เนื่องจากการกำหนดหัวข้อวิจัยภาวะโรคและการวิจัยด้านสุขภาพบางสาขาเท่านั้น ไม่ได้รวมถึงมิติอื่นของงานวิจัยที่นอกเหนือจากโรคและการบาดเจ็บ หรือประเด็นที่นอกเหนือจากเรื่องการแพทย์ที่ส่งผลต่อสุขภาพ

โครงการจัดลำดับความสำคัญหัวข้อวิจัยด้านสุขภาพสำหรับประเทศไทย ได้รับทุนสนับสนุนจากสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุขและสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ โดยได้ระดมความคิดเห็นจากบุคคลหลากหลายสาขาอาชีพเพื่อกำหนดภาพอนาคตของระบบสุขภาพไทยที่พึงประสงค์⁽⁶⁾ ซึ่งได้แก่ การที่ประชาชนทุกคนในประเทศไทยมีสุขภาพดี ประชาชนทุกคนรับผิดชอบต่อสุขภาพของตนเอง ภาครัฐรับผิดชอบการจัดให้มีสภาพแวดล้อมโดยรวมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพที่ดี โดยความจำเป็นด้านสุขภาพจะแตกต่างกันไปใน

แต่ละช่วงวัย ทั้งนี้ระบบสุขภาพที่พึงประสงค์ในอีก 20 ปีข้างหน้า จะต้องมีความยั่งยืน เป็นธรรม และมีประสิทธิภาพ การที่จะบรรลุเป้าประสงค์ดังกล่าวที่วางไว้นั้น ต้องการการพัฒนาใน 3 ด้าน ดังนี้

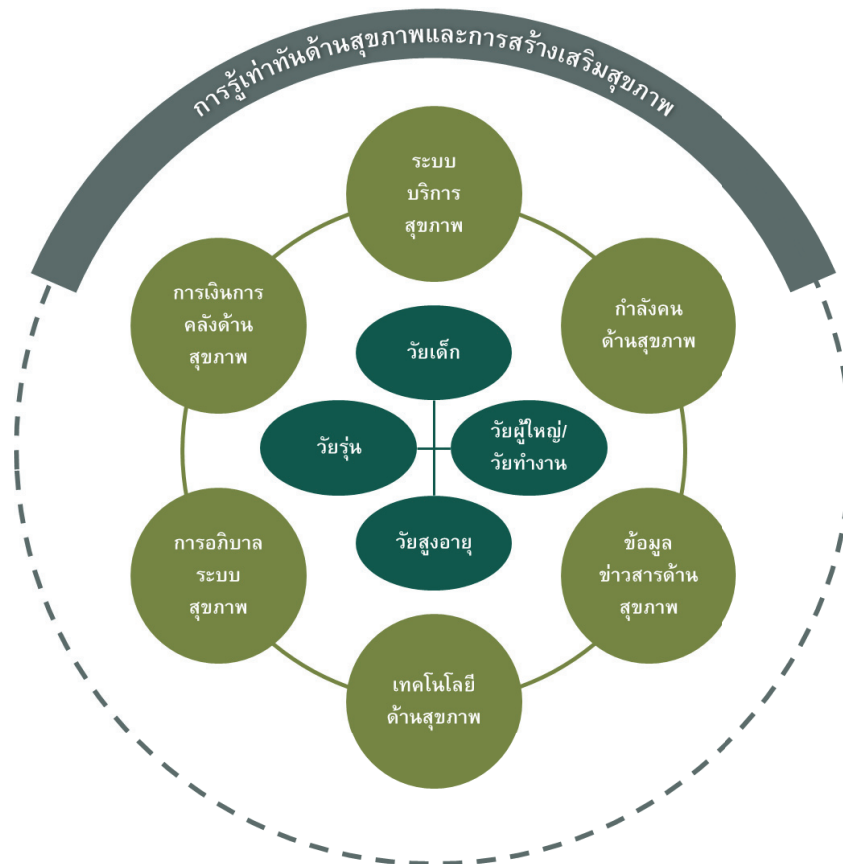
1. การพัฒนาสุขภาพประชาชนตามช่วงวัย แบ่งเป็น 4 ช่วงวัย คือ วัยเด็ก วัยรุ่น วัยทำงาน และวัยชรา
2. การพัฒนาระบบสุขภาพ ได้แก่ ระบบบริการสุขภาพ กำลังคนด้านสุขภาพ ข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพ เทคโนโลยีด้านสุขภาพ การเงินการคลังด้านสุขภาพ และการอภิบาลระบบสุขภาพ
3. การพัฒนาความสามารถในการรู้เท่าทันด้านสุขภาพ และการสร้างเสริมสุขภาพ

สิ่งสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยให้ระบบสุขภาพไทยในอนาคตบรรลุเป้าประสงค์ที่กล่าวข้างต้น คือการสร้างองค์ความรู้ขึ้นมาเพื่อเติมเต็มช่องว่างทางความรู้ ซึ่งจำเป็นต้องมี

กรอบการวิจัยและประเด็นวิจัยที่มีความชัดเจน เพื่อใช้ในการจัดสรรทุนวิจัยอย่างเหมาะสม เพื่อให้โครงการวิจัยต่างๆ ประสานสอดคล้องกันเป็นอย่างดี และเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อน บทความนี้มุ่งนำเสนอประเด็นวิจัยด้านสุขภาพที่ควรได้รับการสนับสนุน โดยประเด็นวิจัยเหล่านี้จะช่วยให้ประเทศไทยสามารถบรรลุเป้าประสงค์ของระบบสุขภาพที่พึงประสงค์ในอีก 20 ปีข้างหน้า

ระเบียบวิธีศึกษา

การศึกษานี้ได้พัฒนาฉากทัศน์ที่พึงประสงค์ (preferable scenario) ของประเทศไทยในอีก 20 ปีข้างหน้า ผ่านการระดมสมองของผู้มีแนวโน้มความคิดเห็นในด้านต่างๆ ในสังคม ซึ่งมาจาก 15 กลุ่มอาชีพ ได้แก่ การแพทย์ นักวิทยาศาสตร์ นักการเมือง นักพัฒนา สังคม นักกฎหมาย นักรัฐศาสตร์ นักเศรษฐศาสตร์ นักการศาสนา นักการศึกษา นักธุรกิจ นักเขียน นักสื่อสาร

รูปที่ 1 ประเด็นหลักด้านสุขภาพที่ควรให้การสนับสนุนเพื่อพัฒนาระบบสุขภาพที่พึงประสงค์ในอนาคต

มวลชน วิศวกร สถาปนิก ตำรวจ และกลุ่มอาชีพอื่นๆ ในการระดมสมองมีการจัดกลุ่มอาชีพของผู้เข้าร่วมประชุมให้คลงกันและแบ่งประชุมในวงเล็ก โดยแบ่งการประชุมทั้งหมดออกเป็น 8 ครั้ง ระหว่างวันที่ 25-28 มีนาคม พ.ศ. 2556 ณ โรงแรมสยาม แอท สยาม ดีไซน์ โฮเทล แอนด์ สปา กรุงเทพมหานคร ซึ่งในแต่ละครั้งดำเนินวิธีการประชุม 2 รูปแบบควบคู่กันไป ได้แก่ 1) การระดมสมองเป็นกลุ่มย่อย เพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้ร่วมแลกเปลี่ยนและอภิปรายความคิดเห็น และ 2) ตลาดนัดไอเดีย เป็นการเขียนแสดงความคิดเห็นโดยไม่ระบุชื่อและติดไว้ที่ป้ายประกาศ เพื่อให้ผู้เข้าประชุมแต่ละคนได้แสดงและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นโดยไม่ต้องแสดงออกผ่านคำพูด ทั้งนี้ผู้เข้าร่วมประชุมจะอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นผ่านคำถาม 4 ข้อ ที่พัฒนาโดยทีมวิจัย ได้แก่

คำถามที่ 1 เพื่อให้ตัวคุณเองและลูกหลานของคุณมีสุขภาพดีในอีก 20 ปีข้างหน้า คุณมีข้อเสนอให้หน่วยงานในภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และ/หรือ ประชาชนทั่วไปทำอะไรบ้าง?

คำถามที่ 2 สมมติว่า... พรุ่งนี้คุณกลายเป็นมหาเศรษฐีติดอันดับ 1 ใน 10 ของคนที่รวยที่สุดในโลก คุณมีเงินเหลือเก็บมากมายและอยากจะใช้เงินส่วนหนึ่งช่วยเหลือสังคม คุณจะใช้เงินนั้นอย่างไร หรือจะทำอะไรเพื่อให้คนไทยมีสุขภาพดีขึ้นในอีก 20 ปีข้างหน้า

คำถามที่ 3 สมมติว่า... พรุ่งนี้คุณได้รับการแต่งตั้งให้เป็นนายกรัฐมนตรีของประเทศไทย โดยมีวาระ 10 ปี และในช่วงเวลานี้มีความมั่นคงทางการเมืองสูง (รัฐบาลมีเสียงข้างมากในสภา ไม่มีการปฏิวัติ และไม่เกิดเหตุการณ์ที่ทำให้ต้องยุบสภา) รัฐบาลของคุณจะมีนโยบายอะไรบ้าง เพื่อให้คนไทยมีสุขภาพดีขึ้นในอีก 20 ปีข้างหน้า

คำถามที่ 4 สมมติว่า... ในอีก 20 ปีข้างหน้าประเทศไทยมีปัญหาเศรษฐกิจถดถอยอย่างรุนแรง รัฐบาลจำเป็นต้องตัดงบประมาณด้านสุขภาพลง ซึ่งมีผลกระทบต่อปริมาณและคุณภาพของบริการ คุณคิดว่าสวัสดิการสุขภาพที่จัดโดยภาครัฐอย่างไรที่คุณยอมรับได้

นักวิจัยวิเคราะห์และจัดกลุ่มข้อมูลที่ได้จากการระดม

สมองตามกรอบระบบสุขภาพขององค์การอนามัยโลก (WHO Health System Framework)⁽⁷⁾ และตามกลุ่มวัยได้ออกมาเป็นประเด็นย่อย 11 ประเด็น ได้แก่ 1) วัยเด็ก 2) วัยรุ่น 3) วัยผู้ใหญ่ 4) วัยผู้สูงอายุ 5) ระบบบริการสุขภาพ 6) กำลังคนด้านสุขภาพ 7) ข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพ 8) เทคโนโลยีด้านสุขภาพ 9) การเงินการคลังด้านสุขภาพ 10) การอภิบาลระบบสุขภาพ และ 11) การรู้เท่าทันด้านสุขภาพและการสร้างเสริมสุขภาพ โดยแต่ละประเด็นมีความเชื่อมโยงและส่งผลกระทบต่อประเด็นอื่นๆ ดังแสดงในรูปที่ 1

นักวิจัยใช้การทบทวนเอกสาร การระดมสมองและความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อค้นหาช่องว่างและกำหนดประเด็นของงานวิจัยที่ควรดำเนินการในอนาคต โดยใช้จากทัศนที่พึงประสงค์ข้างต้น เป็นกรอบในการทบทวนเอกสารที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสถานการณ์งานวิจัยที่ดำเนินอยู่ในปัจจุบันและแนวโน้มของงานวิจัยในอนาคต ที่จะสามารถนำประเทศไทยไปสู่เป้าประสงค์ของระบบสุขภาพที่พึงประสงค์ในอีก 20 ปีข้างหน้า จากนั้นจัดประชุมระดมสมองเพื่อขอความคิดเห็นเกี่ยวกับการทบทวนเอกสาร รวมถึงประเด็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับองค์ความรู้ที่ยังขาดหรือประเด็นวิจัยที่ควรดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ของระบบสุขภาพที่พึงประสงค์ โดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการทบทวนเป็นข้อมูลนำเข้าให้แก่ผู้เชี่ยวชาญ การประชุมดังกล่าวจัดขึ้นที่โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ ระหว่างวันที่ 27-29 พฤษภาคม พ.ศ. 2556 โดยแบ่งการประชุมออกเป็น 6 ครั้ง ตามกลุ่มและความถนัดของผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ การบริหารราชการ ระบบบริการสุขภาพ เทคโนโลยีด้านสุขภาพ การรู้เท่าทันด้านสุขภาพและการคุ้มครองผู้บริโภค การแพทย์ทางเลือกและอาหาร และการเกษตรและสิ่งแวดล้อม ซึ่งทั้ง 6 กลุ่มมีความครอบคลุมประเด็นย่อยทั้ง 11 ประเด็นของฉากทัศน์ที่พึงประสงค์ การประชุมใช้เวลาครั้งละ 3 ชั่วโมง มีผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมประชุมทั้งสิ้น 42 คน ซึ่งเป็นผู้ที่ทำวิจัยหรือเป็นผู้บริหารในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแต่ละประเด็น

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้สัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เชี่ยวชาญรวม 3 คน เพื่อเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในบางประเด็นที่ได้ข้อมูลจากการ

ทบทวนเอกสารและการประชุมระดมสมองไม่เพียงพอ จากนั้นจึงนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ หาความเชื่อมโยง จัดกลุ่ม และกำหนดภาพรวมของงานวิจัยประเภทต่างๆ รวมถึงตัดประเด็นวิจัยที่มีความซ้ำซ้อนหรือมีการดำเนินการไปแล้วออก เพื่อให้ได้ประเด็นวิจัยที่ควรให้การสนับสนุนสำหรับเติมเต็มช่องว่างทางความรู้ ซึ่งจะมีส่วนช่วยให้บรรลุเป้าประสงค์ของระบบสุขภาพที่พึงประสงค์

ผลการศึกษา

ประเด็นวิจัยสำคัญที่จะช่วยเติมเต็มช่องว่างทางความรู้และช่วยให้บรรลุเป้าประสงค์ระบบสุขภาพที่พึงประสงค์ในอีก 20 ปีข้างหน้า แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ ประเด็นวิจัยด้านสุขภาพตามช่วงวัย ประเด็นวิจัยในระบบสุขภาพ และประเด็นวิจัยเพื่อการส่งเสริมการรู้เท่าทันด้านสุขภาพและการสร้างเสริมสุขภาพ

1. ประเด็นวิจัยด้านสุขภาพตามช่วงวัย

1.1 วัยเด็ก

ประเด็นวิจัยด้านสุขภาพในวัยเด็ก ควรเน้นไปที่การวิจัยเพื่อให้เด็กรุ่นใหม่เกิดโดยปราศจากโรคและการเติบโตอย่างมีพัฒนาการที่เหมาะสมและมีภูมิคุ้มกัน

การเกิดโดยปราศจากโรค

หมายถึง การเกิดของทารกที่มีสุขภาพแข็งแรง ร่างกาย

สมบูรณ์ ปราศจากโรคภัยต่างๆ โดยเฉพาะโรคทางพันธุกรรมและความผิดปกติแต่กำเนิดที่ป้องกันได้ ซึ่งจะช่วยให้ทารกเติบโตอย่างมีคุณภาพและมีพัฒนาการที่เหมาะสม ตัวอย่างหัวข้อวิจัยในประเด็นนี้ได้แก่

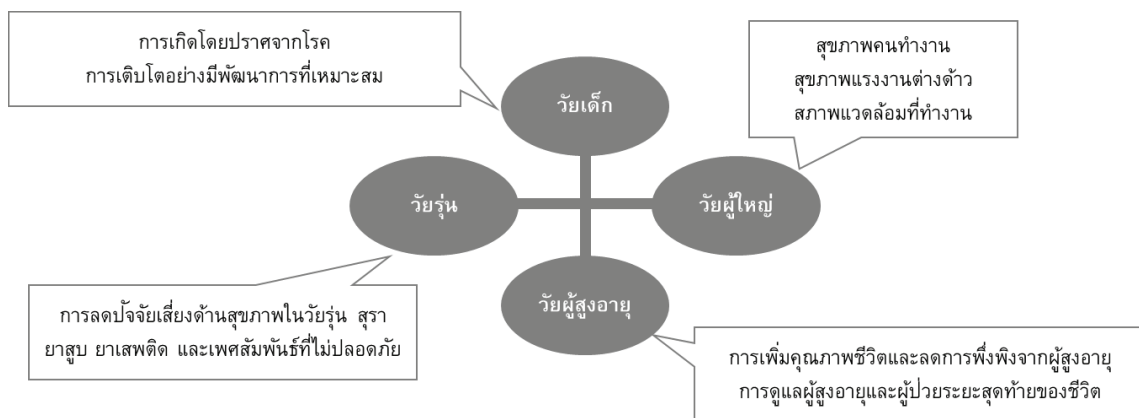
- การศึกษาการเกิดและการดำเนินของโรคทางพันธุกรรมหรือความผิดปกติแต่กำเนิด โดยเฉพาะความผิดปกติแต่กำเนิดที่ป้องกันได้ ตลอดจนผลกระทบต่อด้านสุขภาพ เศรษฐกิจและสังคมของผู้ที่มีโรคทางพันธุกรรมและความผิดปกติแต่กำเนิดและครอบครัว เพื่อหามาตรการป้องกัน ดูแลรักษาและรองรับการดูแลผู้ป่วย

- การวิจัยเพื่อพัฒนาแนวทางการคัดกรองโรคทางพันธุกรรมหรือความผิดปกติแต่กำเนิด เช่น บริการคัดกรองโรคก่อนการตัดสินใจตั้งครรภ์ ควบคู่กับการยืนยันผลการตรวจการให้คำปรึกษาและการรักษาอย่างต่อเนื่อง

การเติบโตโดยมีพัฒนาการที่เหมาะสมและมีภูมิคุ้มกัน

เรื่องสำคัญในประเด็นนี้คือการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาพัฒนาการ โภชนาการ และการใช้ความรุนแรงหรือการทารุณกรรมในเด็ก ตัวอย่างหัวข้อวิจัยในประเด็นนี้ได้แก่

- การศึกษาพยาธิวิทยา ปัจจัยเสี่ยง ระบาดวิทยา และผลกระทบต่อด้านสุขภาพ เศรษฐกิจและสังคมของปัญหาพัฒนาการล่าช้าของเด็กไทย เพื่อพัฒนาเครื่องมือและระบบการคัดกรองความผิดปกติทางพัฒนาการในเด็ก และเตรียมพร้อมสำหรับการแก้ปัญหาพัฒนาการล่าช้าในเด็กได้อย่างทัน

รูปที่ 2 ประเด็นวิจัยด้านสุขภาพตามช่วงวัย

ท่วงที่

- การศึกษาปัจจัยเสี่ยง ระบาดวิทยา และแนวทางการแก้ไขปัญหาของภาวะพร่องโภชนาการและภาวะโภชนาการเกินในเด็ก รวมทั้งการศึกษาแนวทางการสร้างความตระหนักต่อปัญหาดังกล่าวในสังคม

- การศึกษาปัจจัย สภาพปัญหา และสถานการณ์ของการติดเกมคอมพิวเตอร์ในเด็กไทย รวมไปถึงผลกระทบทางสุขภาพและสังคมทั้งในระยะสั้นและระยะยาวที่เกิดขึ้นจากการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เช่น คอมพิวเตอร์หรือแท็บเล็ต เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างยั่งยืน

- การศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดความรุนแรงในเด็ก โดยเฉพาะความรุนแรงที่เกิดขึ้นในครอบครัว และแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างยั่งยืน

1.2 วัยรุ่น

สถานะทางสุขภาพที่พึงประสงค์สำหรับวัยรุ่น คือ การที่วัยรุ่นมีสุขภาพแข็งแรง ปราศจากปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้สิ่งเสพติด เช่น สุรา ยาสูบ และยาเสพติด และเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย ดังนั้นประเด็นวิจัยในด้านนี้จึงมุ่งไปที่การศึกษาเพื่อช่วยให้อายุรโรคพ้นจากปัจจัยเสี่ยงเหล่านั้น ตัวอย่างหัวข้อวิจัยในประเด็นนี้ ได้แก่

- การวิจัยเพื่อพัฒนาระบบคัดกรองผู้ใช้สารเสพติดหน้าใหม่ (สุรา ยาสูบ และยาเสพติด) รวมถึงระบบส่งต่อ และรักษาผู้ติดยาเสพติด ระบบคัดกรองดังกล่าวจะต้องสอดคล้องกับบริบทไทยและเป็นมิตรกับวัยรุ่น

- การวิจัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพทางเพศ โดยมุ่งเน้นที่การสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย

- การศึกษาความเป็นไปได้ในการกำหนดมาตรการคัดกรองโรคบางชนิดให้แก่วัยรุ่น โดยเฉพาะโรคที่มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นมากในวัยรุ่น โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ปกครอง

1.3 วัยผู้ใหญ่

การวิจัยด้านสุขภาพวัยผู้ใหญ่ จะให้ความสำคัญกับประเด็นเรื่องสุขภาพของคนทำงานเป็นหลัก เนื่องจากเป็น

กำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ โดยแบ่งประเด็นวิจัยออกได้เป็น 3 ประเด็นใหญ่ๆ คือ สุขภาพคนทำงาน สุขภาพแรงงานต่างด้าว และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

สุขภาพคนทำงาน

ประเด็นวิจัยนี้มุ่งเน้นไปที่การลดการบาดเจ็บและโรคที่เกิดจากการประกอบอาชีพ เพื่อให้คนทำงานมีสุขภาพดี สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตัวอย่างหัวข้อวิจัยในประเด็นนี้ได้แก่

- การศึกษาสถานการณ์และความรุนแรงของการบาดเจ็บและโรคที่เกิดจากการประกอบอาชีพ

- การพัฒนาเครื่องมือเฝ้าระวังการบาดเจ็บและโรคที่เกิดจากการประกอบอาชีพ

- การศึกษาความเสี่ยงและแนวทางในการจัดการกับความเสี่ยงต่อการบาดเจ็บและโรคที่เกิดจากการประกอบอาชีพ

สุขภาพแรงงานต่างด้าว

การเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN economic community, AEC) อย่างเต็มรูปแบบในปี พ.ศ. 2558 จะทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างประเทศมากขึ้น โดยเฉพาะแรงงานไร้ฝีมือที่ประเทศไทยจะนำเข้าจากประเทศเพื่อนบ้าน เช่น เมียนมาร์ ลาว และกัมพูชา ซึ่งจะกลายเป็นกำลังสำคัญในการผลิตสินค้าและบริการในประเทศไทย ดังนั้นสุขภาพของแรงงานต่างด้าวจึงเป็นประเด็นสำคัญที่ควรให้ความสนใจ ตัวอย่างหัวข้อวิจัยในประเด็นนี้ ได้แก่

- การศึกษาปัญหาด้านสุขภาพ และการบาดเจ็บและโรคที่เกิดจากการทำงานที่พบบ่อยในแรงงานต่างด้าว รวมถึงแนวทางและวิธีป้องกัน

- การศึกษาปัญหาการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานต่างด้าวที่มีอยู่ในปัจจุบัน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาโยบายส่งเสริมการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานต่างด้าวในอนาคต

- การวิจัยเพื่อพัฒนาระบบบริการสุขภาพ ที่ครอบคลุมทั้งบุคลากรและการเงินการคลังด้านสุขภาพสำหรับแรงงานต่างด้าว

สภาพแวดล้อมที่ทำงาน

มาตรฐานอาชีพอนามัยและสิ่งแวดล้อมในที่ทำงานเป็นปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมให้คนทำงานมีสุขภาพที่ดี ตัวอย่างหัวข้อวิจัยในประเด็นนี้ ได้แก่

- การวิจัยเพื่อพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านอาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อมที่ช่วยในการติดตามและวิเคราะห์สถานการณ์ของสิ่งคุกคามที่เป็นภัยต่อประชากรในวัยแรงงานเพื่อหามาตรการป้องกัน
- การศึกษาพฤติกรรมการสุขภาพของคนทำงานและนายจ้าง รวมทั้งกิจกรรมที่เหมาะสมในการสร้างเสริมสุขภาพของประชากรกลุ่มนี้

1.4 วัยผู้สูงอายุ

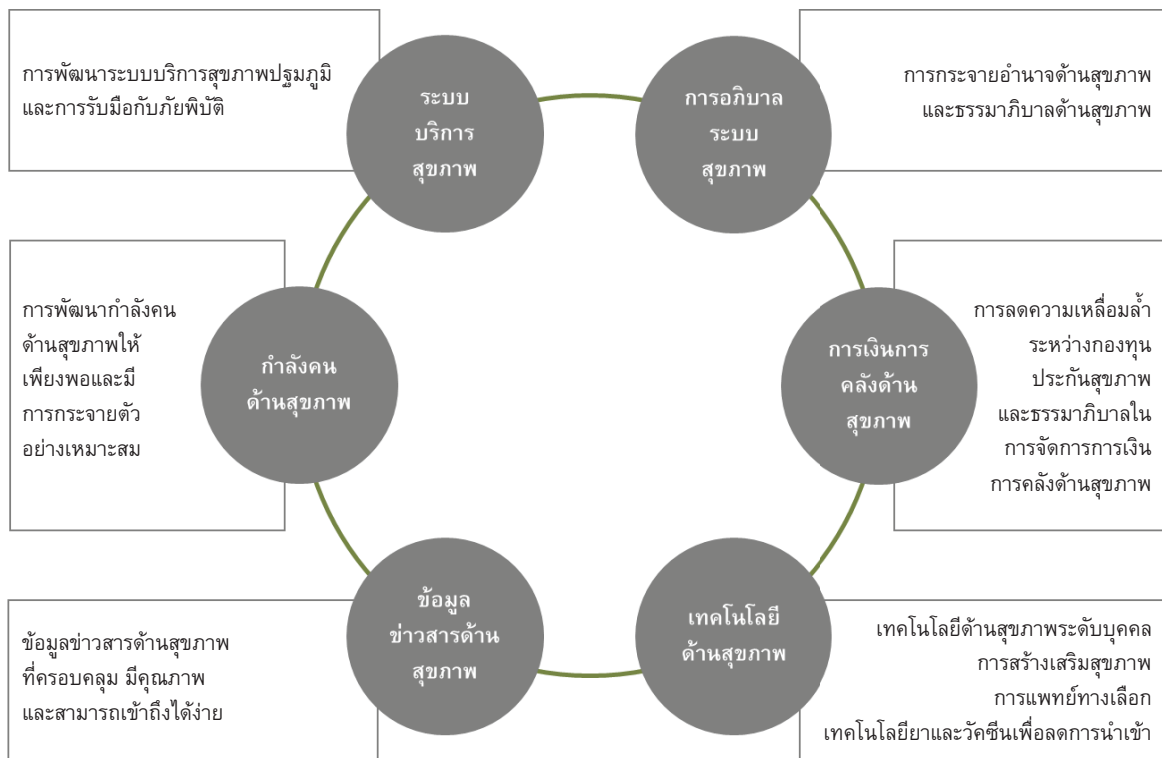
ในอนาคตอันใกล้ ผู้สูงอายุซึ่งเป็นวัยที่อยู่ในช่วงเสื่อมถอยของร่างกายจะกลายเป็นประชากรกลุ่มใหญ่ของประเทศ ดังนั้นการสร้างเสริมสุขภาพให้แก่ประชากรในวัยนี้จึงเป็นประเด็นวิจัยที่ควรให้ความสำคัญ เพราะนอกจากจะช่วยให้ผู้

สูงอายุสามารถช่วยเหลือตัวเองได้มากขึ้นแล้ว ยังช่วยลดภาระที่ประชากรในวัยผู้ใหญ่หรือวัยแรงงานต้องแบกรับอีกด้วย อาจจำแนกประเด็นวิจัยในวัยผู้สูงอายุได้เป็น 2 ประเด็น คือ การเพิ่มคุณภาพชีวิตและลดการพึ่งพิงจากผู้สูงอายุ และ การดูแลผู้สูงอายุและผู้ป่วยระยะสุดท้ายของชีวิต

การเพิ่มคุณภาพชีวิตและลดการพึ่งพิงจากผู้สูงอายุ

ตัวอย่างหัวข้อวิจัยในประเด็นนี้ ได้แก่

- การศึกษาความเป็นไปได้ในการออกแบบบริการสาธารณะโดยใช้หลักการอารยสถาปัตย์ (universal design) และนวัตกรรมในการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงอายุอย่างครอบคลุมทั้งประเทศ
- การศึกษาความเป็นไปได้และรูปแบบในการจัดบริการเชิงรุกเพื่อสร้างเสริมสุขภาพให้แก่ผู้สูงอายุ รวมถึงระบบการให้คำปรึกษาและการส่งต่อการรักษาพยาบาลผู้สูงอายุจากชุมชนไปสู่สถานพยาบาลระดับต่างๆ
- การศึกษารูปแบบของหลักประกันทางเศรษฐกิจ

รูปที่ 3 ประเด็นวิจัยเรื่องการพัฒนาสุขภาพ

แก่ผู้สูงอายุ เช่น การส่งเสริมการออกกำลังกายในรูปแบบที่หลากหลาย เพิ่มโอกาสในการทำงานที่เหมาะสมกับวัย เพื่อลดการพึ่งพิงของผู้สูงอายุ

การดูแลผู้สูงอายุและผู้ป่วยระยะสุดท้ายของชีวิต

ตัวอย่างหัวข้อวิจัยในประเด็นนี้ ได้แก่

- การวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการดูแลผู้สูงอายุในช่วงบั้นปลายของชีวิตและผู้ป่วยระยะสุดท้ายของชีวิต โดยเน้นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของผู้สูงอายุและผู้ป่วย รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการดูแลของชุมชน
- การศึกษาเพื่อเปรียบเทียบผลการรักษาและคุณภาพชีวิตระหว่างการรักษาด้วยยาและไม่ใช้ยาในช่วงระยะสุดท้ายของชีวิต
- การศึกษาประเด็นขัดแย้งทางจริยธรรมของบุคลากรทางการแพทย์ในการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย เพื่อสร้างความเข้าใจและแนวทางปฏิบัติที่สอดคล้องกับบริบทไทย

2. ประเด็นวิจัยเรื่องการพัฒนาาระบบสุขภาพ

จำแนกเป็น 6 ประเด็นย่อย ได้แก่ ระบบบริการสุขภาพ กำลังคนด้านสุขภาพ ข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพ เทคโนโลยีด้านสุขภาพ การเงินการคลังด้านสุขภาพ และการอภิบาลระบบสุขภาพ

2.1 ระบบบริการสุขภาพ

ประเด็นวิจัยในระบบบริการสุขภาพ ประกอบด้วย การวิจัยเกี่ยวกับระบบบริการสุขภาพในระดับปฐมภูมิและการรับมือกับภัยพิบัติ

ระบบบริการสุขภาพปฐมภูมิ

ระบบบริการสุขภาพปฐมภูมิเป็นระบบบริการสุขภาพที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด การพัฒนาให้เป็นระบบที่มีประสิทธิภาพ ยั่งยืน มีมาตรฐาน และเข้าถึงได้ง่าย จึงเป็นสิ่งสำคัญ ตัวอย่างหัวข้อวิจัยในประเด็นนี้ ได้แก่

- การวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการบริการของหน่วยบริการระดับปฐมภูมิให้มีความน่าเชื่อถือและมีมาตรฐาน ทำให้เป็นบริการแรกที่ประชาชนนึกถึงและเลือกใช้
- การวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการส่งต่อผู้ป่วยระหว่าง

หน่วยบริการระดับปฐมภูมิ ทติยภูมิ และตติยภูมิให้มีประสิทธิภาพ คือมีความรวดเร็ว ต่อเนื่อง และมีมาตรฐาน

- การวิจัยและพัฒนาต้นแบบโรงพยาบาลชุมชนที่มีประสิทธิภาพ เหมาะกับบริบทของชุมชนในแต่ละพื้นที่ โดยเน้นที่การมีส่วนร่วมของชุมชน

การรับมือกับภัยพิบัติ

- การศึกษาแนวทางการรับมือกับภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้น โดยไม่รู้ว่าล่วงหน้า ทั้งระบบเฝ้าระวัง ระบบเตือนภัย ระบบประชาสัมพันธ์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องแก่ประชาชน รวมไปถึงระบบสนับสนุนด้านยา เวชภัณฑ์ และสิ่งของที่จำเป็น
- การพัฒนาสถาปัตยกรรมและโครงสร้างของสถานพยาบาลให้มีความพร้อมในการรับมือกับภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้น เพื่อให้เป็นแนวหน้าของการรับมือกับเหตุการณ์ฉุกเฉินที่อาจเกิดขึ้น

2.2 กำลังคนด้านสุขภาพ

ประเด็นวิจัยหลักของการวิจัยเรื่องกำลังคนด้านสุขภาพคือการวิจัยเพื่อพัฒนาให้บุคลากรด้านสุขภาพมีจำนวนเพียงพอต่อความต้องการของประชาชนและมีการกระจายตัวอย่างเหมาะสม

การพัฒนาบุคลากรด้านสุขภาพให้มีจำนวนเพียงพอ

การทำให้บุคลากรด้านสุขภาพยังคงปฏิบัติการอยู่กับภาครัฐ ในจำนวนที่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนทั่วทั้งประเทศ ตัวอย่างหัวข้อวิจัยในประเด็นนี้ ได้แก่

- การวิเคราะห์ลักษณะและความต้องการกำลังคนด้านสุขภาพของประชาชนในอนาคต (ระยะเวลา 20 ปี) โดยให้ครอบคลุมบุคลากรวิชาชีพ (professions) และสาขาสัมพันธ์ (allied health)
- การศึกษาเพื่อหาสาเหตุและปัจจัยที่มีผลต่อการคงอยู่และการลาออกของบุคลากรด้านสุขภาพในภาครัฐ และวิธีการแก้ปัญหาอย่างยั่งยืน
- การวิจัยและพัฒนาแผนกำลังคนด้านสุขภาพในระดับปฐมภูมิ โดยมุ่งเน้นที่ความร่วมมือระหว่างบุคลากรด้านสุขภาพและคนในชุมชน ในการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค และฟื้นฟูสุขภาพ

การกระจายกำลังคนด้านสุขภาพ

นอกจากจำนวนที่เพียงพอแล้ว การกระจายตัวที่เหมาะสมก็เป็นเรื่องที่ต้องคำนึงถึงเช่นเดียวกัน ตัวอย่างหัวข้อวิจัยในประเด็นนี้ ได้แก่

- การศึกษาความแตกต่างของการเปลี่ยนแปลงระยะยาว เกี่ยวกับภาวะสุขภาพ พฤติกรรมด้านสุขภาพ และสภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรด้านสุขภาพ ระหว่างบุคลากรด้านสุขภาพที่ปฏิบัติงานในเมืองและในชนบท เพื่อเปรียบเทียบและใช้ประโยชน์ในการออกมาตรการกระจายกำลังคนด้านสุขภาพ

- การวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการดำเนินการอย่างมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับหน่วยบริการด้านสุขภาพในท้องถิ่น

2.3 ข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพ

ข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพในอนาคตจำเป็นต้องมีคุณภาพและน่าเชื่อถือ และมีการบูรณาการและเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงาน สามารถเข้าถึงได้ง่าย ตัวอย่างหัวข้อวิจัยในประเด็นนี้ ได้แก่

- การศึกษาความเชื่อ หักศนคติ พฤติกรรม และความพร้อมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและข้อมูลสารสนเทศด้านสุขภาพของประชาชน

- การวิจัยเพื่อพัฒนาสารสนเทศด้านสุขภาพเฉพาะทาง เช่น สารสนเทศสำหรับการแพทย์ฉุกเฉิน และการจัดการภัยพิบัติ เป็นต้น

- การวิจัยเพื่อพัฒนานวัตกรรมเพื่อให้ข้อมูลสารสนเทศด้านสุขภาพแก่ประชาชนในรูปแบบที่เข้าถึงง่าย เช่น การให้ข้อมูลด้านสุขภาพผ่านอุปกรณ์เคลื่อนที่ (เช่น โทรศัพท์เคลื่อนที่ แท็บเล็ต)

- การวิจัยเพื่อพัฒนาระบบจัดการข้อมูลขนาดใหญ่ที่รวบรวมข้อมูลที่มีลักษณะคล้ายกันหรือมีความเกี่ยวข้องกันเข้าไว้ด้วยกัน รวมถึงการวิจัยเพื่อพัฒนาแนวทางการควบคุม เพื่อรักษาความปลอดภัย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เพื่อป้องกันการรั่วไหลของข้อมูลทางด้านสุขภาพที่เป็นความลับของประชาชน

2.4 เทคโนโลยีด้านสุขภาพ

เทคโนโลยีด้านสุขภาพในอนาคตควรเป็นเทคโนโลยีเพื่อสุขภาพเฉพาะบุคคล ที่เน้นการดูแลสุขภาพโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มุ่งเน้นไปที่การสร้างเสริมสุขภาพด้วยตัวเองของประชาชนเป็นหลัก ให้ประชาชนสามารถประเมินความเจ็บป่วยของตนเองในเบื้องต้นได้ ตลอดจนการพัฒนาเทคโนโลยีด้านยา วัคซีน และเครื่องมือแพทย์ภายในประเทศ เพื่อลดการนำเข้า และการพัฒนาเทคโนโลยีการแพทย์ทางเลือกภายในประเทศเพื่อเพิ่มทางเลือกในการรักษาให้แก่ประชาชน ประเด็นวิจัยเกี่ยวกับเทคโนโลยีด้านสุขภาพที่ควรสนับสนุนมี 4 ประเด็น ได้แก่

เทคโนโลยีเพื่อสุขภาพเฉพาะบุคคล

ตัวอย่างหัวข้อวิจัย ได้แก่

- การวิจัยพื้นฐานด้านรหัสพันธุกรรมของประชากรไทยเพื่อประยุกต์ใช้ในด้านสุขภาพ

- การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีทางพันธุกรรมและการแพทย์เฉพาะบุคคล เช่น เภสัชพันธุศาสตร์ การรักษาด้วยเซลล์ต้นกำเนิด การรักษาด้วยวิศวกรรมเนื้อเยื่อ การบำบัดด้วยยีน

การสร้างเสริมสุขภาพด้วยตนเอง

ตัวอย่างหัวข้อวิจัย ได้แก่

- การวิจัยและพัฒนาชุดทดสอบอย่างง่ายสำหรับประชาชนในการตรวจหาสารปนเปื้อนในอาหาร หรือผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน

- การวิจัยและพัฒนาชุดทดสอบโรคหรือภาวะเสี่ยงที่สำคัญสำหรับประชาชน เช่น แบบตรวจสอบหรือประเมินโรคเบื้องต้น ชุดประเมินความจำเป็นในการกินยาปฏิชีวนะ เครื่องวัดระดับแอลกอฮอล์ในเลือดที่ติดมากับรถยนต์

- การวิจัยและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการดูแลสุขภาพเบื้องต้น ผ่านเครื่องใช้ที่อยู่ใกล้ตัว เช่น การวัดความดันโลหิตหรืออุณหภูมิร่างกายผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่

การพัฒนาเทคโนโลยีด้านยา วัคซีน และเครื่องมือแพทย์เพื่อลดการนำเข้า

ตัวอย่างหัวข้อวิจัย ได้แก่

- การประเมินความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์เพื่อเปรียบเทียบระหว่างการนำวัคซีนเข้าจากต่างประเทศและการลงทุนเพื่อผลิตวัคซีนเองในประเทศ

- การวิจัยเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้สามารถผลิตวัคซีนในประเทศได้อย่างครบวงจรและมีประสิทธิภาพ

- การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีทางการแพทย์ในประเทศเพื่อลดการนำเข้าเทคโนโลยีจากต่างประเทศ

- การศึกษาเพื่อหาความเป็นไปได้ในการร่วมมือดำเนินการระหว่างภาครัฐและเอกชน (public-private partnership) ในการวิจัยและผลิตวัคซีนในประเทศ

การแพทย์ทางเลือก

ตัวอย่างหัวข้อวิจัย ได้แก่

- การวิจัยทางคลินิกเกี่ยวกับการแพทย์ทางเลือก (การแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้าน การแพทย์แผนตะวันออก เป็นต้น)

- การศึกษาความเป็นไปได้ของการจัดให้การแพทย์ทางเลือกเป็นบริการหลักในโรงพยาบาล

- การวิจัยเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมด้านการแพทย์ทางเลือก

2.5 การเงินการคลังด้านสุขภาพ

ประเด็นวิจัยที่สำคัญเกี่ยวกับการเงินการคลังด้านสุขภาพ ได้แก่ การวิจัยเพื่อกำหนดนโยบาย/มาตรการลดความเหลื่อมล้ำระหว่างระบบประกันสุขภาพภาครัฐทั้ง 3 กองทุน และการวิจัยเพื่อส่งเสริมธรรมาภิบาลในการจัดการด้านการเงินการคลังของระบบสุขภาพ โดยเน้นที่ความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ ตัวอย่างหัวข้อวิจัยในประเด็นนี้ ได้แก่

- การประเมินความแตกต่างของผลลัพธ์ด้านสุขภาพจากการรับบริการภายใต้ระบบประกันสุขภาพแต่ละกองทุน

- การวิจัยเพื่อพัฒนาวิธีการมาตรฐานและอัตราการจ่ายค่าบริการของระบบประกันสุขภาพภาครัฐ

- การประเมินเพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลและประสิทธิภาพของการจัดซื้อและการจัดบริการในระดับพื้นที่ (ระดับปฐมภูมิ) เปรียบเทียบกับการซื้อบริการตรงจากส่วนกลาง

- การวิจัยเพื่อพัฒนาระบบธรรมาภิบาลในการบริหารระบบประกันสุขภาพ โดยเฉพาะด้านการเงินการคลัง

2.6 การอภิบาลระบบสุขภาพ

ประเด็นวิจัยสำคัญสำหรับการอภิบาลระบบสุขภาพ แบ่งเป็น 2 เรื่องหลัก ได้แก่ การกระจายอำนาจด้านสุขภาพ และธรรมาภิบาลในระบบสุขภาพ

การกระจายอำนาจด้านสุขภาพ

ตัวอย่างหัวข้อวิจัยในประเด็นนี้ ได้แก่

- การศึกษาบทบาทที่เหมาะสมของกระทรวงสาธารณสุขภายใต้การกระจายอำนาจด้านสุขภาพ

- การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดการกระจายอำนาจด้านสุขภาพ

- การวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการและการให้บริการสุขภาพที่เหมาะสมกับบริบทของชุมชน โดยเน้นให้ผู้ที่อาศัยในชุมชนเป็นผู้บริหารจัดการเอง

- การศึกษาบทบาทที่เหมาะสมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการบริการสุขภาพในระดับท้องถิ่น

ธรรมาภิบาลในระบบสุขภาพ

ตัวอย่างหัวข้อวิจัยในประเด็นนี้ ได้แก่

- การทบทวนสถานการณ์ของระบบสุขภาพ เพื่อศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและรูปแบบของธรรมาภิบาลในระบบสุขภาพที่เหมาะสม

- การศึกษาคุณสมบัติของระบบอภิบาลสุขภาพในแต่ละระดับการปกครอง เพื่อใช้ในการวางแผนและพัฒนาศักยภาพของการบริหารระบบบริการสุขภาพ

- การศึกษาแนวทางการปลูกฝังจิตสำนึกให้แก่เยาวชนเพื่อให้รู้สึกเป็นเจ้าของร่วมของบริการสาธารณะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริการสุขภาพ

- การศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบและกลไกในการดูแลกำกับผู้ประกอบการวิชาชีพ

3. การรู้เท่าทันด้านสุขภาพและการสร้างเสริมสุขภาพ

ประเด็นวิจัยในหัวข้อนี้เน้นที่การรู้เท่าทันด้านสุขภาพและการสร้างเสริมสุขภาพ

3.1 การรู้เท่าทันด้านสุขภาพ

การรู้เท่าทันด้านสุขภาพเป็นประเด็นที่จะมีความสำคัญขึ้นมากในอนาคต และเป็นสิ่งที่จะช่วยให้การบรรลุระบบสุขภาพที่พึงประสงค์เป็นไปได้โดยง่าย จากสถานการณ์โลกาภิวัตน์ การแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าและบริการต่างๆ มีมากขึ้น ทำให้การเสาะข้อมูลข่าวสาร การเลือกใช้ผลิตภัณฑ์หรือการรับบริการต่างๆ นั้น สามารถทำได้ง่ายกว่าในอดีต อย่างไรก็ตาม ทักษะในการเลือกรับข่าวสารและความสามารถในการกลั่นกรองข้อมูลจำนวนมากของประชาชนยังมีอยู่น้อย จึงมีความสำคัญที่จะต้องช่วยให้ผู้บริโภคสามารถเลือกรับข้อมูลข่าวสาร และเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประโยชน์สูงสุด

ตัวอย่างหัวข้อวิจัยในประเด็นนี้ ได้แก่

- การศึกษาปัจจัยและแรงจูงใจที่ส่งผลต่อการกลั่นกรองข้อมูลข่าวสารและความเชื่อของประชากรไทย
- การวิจัยเพื่อพัฒนาศักยภาพในการรู้เท่าทันข้อมูลด้านสุขภาพของประชากรไทย
- การศึกษาเพื่อสนับสนุนการคุ้มครองผู้บริโภคและแนวทางการสื่อสารสาธารณะที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยของสินค้าและบริการ
- การวิจัยเพื่อพัฒนาแนวทางในการจัดการ/ควบคุมสื่อรวมทั้งข้อมูลต่างๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่ส่งผลทั้งด้านดีและเสียต่อสุขภาพ เช่น ยา อาหาร อาหารเสริม สุรา

3.2 การสร้างเสริมสุขภาพ

เนื่องจากรูปแบบการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกันของคนในสังคม ซึ่งมีแนวโน้มจะเป็นอิสระต่อกันมากขึ้น การดูแลด้านสุขภาพในอนาคตจึงเป็นเรื่องเฉพาะบุคคล และจำเป็นต้องมีรูปแบบการดูแลสุขภาพที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการดำเนินชีวิตที่แตกต่างออกไป ดังนั้นการดูแลสุขภาพที่ดีจึงต้องเริ่มต้นที่ตัวบุคคล โดยเฉพาะการสร้างเสริมสุขภาพ เช่น การบริโภคอาหารที่ถูกต้องหลักโภชนาการ การออกกำลังกาย การหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยงที่ทำลายสุขภาพ เช่น สุรา ยาสูบ

ความเครียด ตัวอย่างหัวข้อวิจัยในประเด็นนี้ ได้แก่

- การวิจัยและพัฒนาเพื่อปรับปรุงพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ให้มีสารอาหารที่เป็นประโยชน์มากขึ้น เหมาะสมกับการใช้ชีวิตของคนในอนาคต และผู้ที่ป่วยเป็นโรคต่างๆ เช่น เบาหวาน ความดันโลหิตสูง
- การศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของครอบครัวในกิจกรรมต่างๆ เพื่อช่วยสร้างความสัมพันธ์และภูมิคุ้มกันทางจิตใจต่อปัจจัยเสี่ยงจากภายนอก
- การวิจัยเพื่อสร้างความตระหนักในการดูแลสุขภาพของตนเองของประชาชนให้มากขึ้น
- การวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการสร้างแรงจูงใจในการดูแลสุขภาพตนเองของประชาชนในอนาคต เช่น การให้รางวัลแก่ผู้ที่ดูแลสุขภาพได้ดีด้วยการลดหย่อนภาษี

วิจารณ์

การศึกษานี้เป็นความพยายามในการกำหนดประเด็นวิจัยที่มีความเป็นไปได้ที่จะดำเนินการเพื่อนำประเทศไทยไปสู่ระบบสุขภาพที่พึงประสงค์ในอีก 20 ปีข้างหน้า อย่างไรก็ตาม กระบวนการกำหนดหัวข้อวิจัยอาจจะยังไม่รัดกุมเพียงพอ โดยเฉพาะการตั้งต้นกำหนดหัวข้อวิจัยด้วยการใช้ฉากทัศน์ที่พึงประสงค์สำหรับระบบสุขภาพไทยในอีก 20 ปีข้างหน้า กล่าวคือไม่ได้มีการพิจารณาปัญหาด้านสุขภาพที่มีอยู่ในปัจจุบันเป็นหลัก รวมถึงรูปแบบการศึกษาที่มุ่งเน้นไปที่การทำประเด็นหรือหัวข้อวิจัยที่ตอบสนองต่อภาพอนาคตทั้ง 11 ประเด็นของฉากทัศน์ที่พึงประสงค์มีขอบเขตค่อนข้างจำกัด ทำให้ประเด็นหรือหัวข้อวิจัยที่ได้ไม่ครอบคลุมในบางประเด็นสำคัญ เช่น โรคเรื้อรัง อุบัติเหตุ หรือปัญหาสุขภาพจิต ซึ่งเป็นประเด็นที่มีปัญหาในปัจจุบันและอาจมีปัญหามากในอนาคต นอกจากนี้ แม้การศึกษานี้จะจัดกลุ่มงานวิจัยโดยใช้ช่วงวัยประเด็นในระบบสุขภาพและประเด็นอื่นๆ ที่แวดล้อมเป็นหลัก แต่ตัวอย่างหัวข้อวิจัยที่นำเสนอในการศึกษานี้ ยังคงค่อนข้างมีความเฉพาะและไม่มีการบูรณาการอย่างเป็นระบบ ซึ่งอาจทำให้การผลักดันหัวข้อวิจัยเหล่านี้ให้เกิดผลกระทบต่อสังคมโดยรวมเป็นไปได้ยาก

ตารางที่ 1 ประเด็นวิจัยสำคัญที่ช่วยให้บรรลุเป้าประสงค์ระบบสุขภาพที่พึงประสงค์ในอีก 20 ปีข้างหน้ากับนโยบายของหน่วยงานให้ทุนวิจัยในประเทศไทย

ประเด็นวิจัย	วช.	สกว.	สวทน.	สวทช.	สวรส.	สสส.
ประเด็นวิจัยด้านสุขภาพตามช่วงวัย						
วัยเด็ก						
- การเกิดโดยปราศจากโรค	✓					
- การเติบโตแบบมีพัฒนาการที่เหมาะสมและมีภูมิคุ้มกัน	✓				✓	✓
วัยรุ่น						
	✓					
วัยผู้ใหญ่						
- สุขภาพคนทำงาน	✓					
- สุขภาพแรงงานต่างด้าว						
- สภาพแวดล้อมที่ทำงาน	✓					
วัยผู้สูงอายุ						
- การเพิ่มคุณภาพชีวิตและลดการพึ่งพิงจากผู้สูงอายุ	✓			✓	✓	
- การดูแลผู้สูงอายุและผู้ป่วยระยะสุดท้ายของชีวิต						
ประเด็นวิจัยเรื่องการพัฒนาาระบบสุขภาพ						
ระบบบริการสุขภาพ						
- ระบบบริการสุขภาพปฐมภูมิ					✓	
- การรับมือกับภัยพิบัติ					✓	
กำลังคนด้านสุขภาพ						
- การพัฒนาบุคลากรด้านสาธารณสุขให้เพียงพอ						
- การกระจายกำลังคนด้านสุขภาพ						
ข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพ						
			✓		✓	
เทคโนโลยีด้านสุขภาพ						
- เทคโนโลยีเพื่อสุขภาพเฉพาะบุคคล				✓		
- การสร้างเสริมสุขภาพด้วยตนเอง	✓		✓			
- เทคโนโลยีด้านยา วัคซีนและเครื่องมือแพทย์เพื่อลดการนำเข้า			✓		✓	
- การแพทย์ทางเลือก	✓	✓	✓			
การเงินการคลังด้านสุขภาพ						
	✓				✓	
การอภิบาลระบบสุขภาพ						
- การกระจายอำนาจด้านสุขภาพ					✓	
- ธรรมาภิบาลด้านสุขภาพ	✓				✓	
การรู้เท่าทันด้านสุขภาพและการสร้างเสริมสุขภาพ						
การรู้เท่าทันด้านสุขภาพ						
	✓					
การสร้างเสริมสุขภาพ						
	✓		✓			✓

ทั้งนี้ แม้นักวิจัยจะพยายามเลือกผู้เชี่ยวชาญในแต่ละประเด็นเพื่อเข้าร่วมประชุมระดมสมองให้มีความหลากหลาย แต่ในทางปฏิบัติพบว่าเป็นไปได้ยากที่จะทำให้ครอบคลุม อีกทั้งผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนยังมีความสนใจในประเด็นเฉพาะที่แตกต่างกัน ซึ่งหัวข้อวิจัยที่ได้รับการเสนอนั้น มีความหลากหลายค่อนข้างมาก ยากต่อการสรุปเป็นประเด็น ดังนั้นในการวิเคราะห์ความเชื่อมโยงและจัดกลุ่มงานวิจัย จึงไม่อาจจัดกลุ่มงานวิจัยบางเรื่องเข้าไว้ด้วยกันได้

การศึกษานี้ได้แสดงให้เห็นถึงประเด็นวิจัยที่ควรได้รับการสนับสนุนเพื่อนำไปสู่ระบบสุขภาพที่พึงประสงค์ในอีก 20 ปีข้างหน้า อย่างไรก็ตาม การจัดลำดับความสำคัญของประเด็นวิจัยไม่ได้เป็นสิ่งยืนยันว่าจะมีการดำเนินการวิจัยในประเด็นเหล่านั้นจนแล้วเสร็จ รวมถึงไม่ได้เป็นหลักประกันว่าจะมีการนำประเด็นวิจัยที่มีการจัดลำดับความสำคัญไปผลักดันให้เกิดผลในเชิงนโยบายและการปฏิบัติ สิ่งสำคัญประการหนึ่งคือความสอดคล้องของประเด็นวิจัยที่มีความสำคัญกับนโยบายในด้านการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของชาติ หรือนโยบายของหน่วยงานให้ทุนสนับสนุนการวิจัย ซึ่งจะช่วยให้ประเด็นวิจัยเหล่านั้นมีโอกาสได้รับการสนับสนุนมากขึ้น

หน่วยงานให้ทุนสนับสนุนการวิจัยที่มีอยู่หลายหน่วยงานในประเทศไทย เช่น สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และหน่วยงานภาคี (5ส. 1ว.) ต่างมีนโยบายในการสนับสนุนการวิจัยที่แตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับพันธกิจของหน่วยงานเหล่านั้น ซึ่งอาจไม่สอดคล้องกับผลการจัดลำดับความสำคัญของประเด็นวิจัยที่ได้จากการศึกษานี้ ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เปรียบเทียบประเด็นวิจัยที่ได้จากการศึกษานี้กับนโยบายของหน่วยงานให้ทุนวิจัยในประเทศไทย ได้แก่ นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2555-2559) ของ วช.⁽⁸⁾ เกณฑ์การให้ทุนวิจัยของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)⁽⁹⁾ นโยบายและแผนวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2555-2564) ของ สำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ (สวทช.)⁽¹⁰⁾ แผนกลยุทธ์งานวิจัยในระยะที่ 2 พ.ศ. 2554-2559 ของสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และ

เทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.)⁽¹¹⁾ ยุทธศาสตร์และแผนงานวิจัยของสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.)^(12,13) รวมถึงนโยบายจากหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพให้แก่คนในสังคม คือ ทิศทาง เป้าหมาย และยุทธศาสตร์ระยะ 10 ปี (พ.ศ. 2555-2564) ในการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)⁽¹⁴⁾ ดังที่แสดงในตารางที่ 1

จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่าประเด็นวิจัยที่ได้จากการศึกษานี้เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ 8 ของ วช. ในประเด็นวิจัยด้านสุขภาพตามช่วงวัยเกือบทุกประเด็น ในขณะที่หน่วยงานอื่นมีนโยบายสนับสนุนการวิจัยด้านสุขภาพตามช่วงวัยน้อยมาก กล่าวคือมีเพียงประเด็นวิจัยเพื่อให้เด็กรุ่นใหม่เกิดโดยปราศจากโรคและการเติบโตอย่างมีพัฒนาการที่เหมาะสมและมีภูมิคุ้มกันในวัยเด็ก และประเด็นวิจัยเพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตและลดการพึ่งพิงจากผู้สูงอายุ ที่สอดคล้องกับนโยบายของ สวรส. และ สสส. และ สวทช. และ สวรส. ตามลำดับ ซึ่งจากสถานการณ์ของประเทศในปัจจุบันนั้น จำนวนประชากรในวัยเด็กที่จะกลายมาเป็นกำลังแรงงานที่สำคัญในอนาคตมีจำนวนการเกิดลดลง ในขณะที่จำนวนผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น^(15,16) ดังนั้น ประเด็นวิจัยสุขภาพวัยเด็กและวัยผู้สูงอายุจึงเป็นประเด็นวิจัยที่หน่วยงานให้ทุนวิจัยทุกหน่วยงานควรให้ความสำคัญ เพื่อให้เด็กในอนาคตเกิดและเติบโตอย่างมีคุณภาพ รวมถึงผู้สูงอายุที่สามารถพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น

อย่างไรก็ตาม มีนโยบายส่วนหนึ่งที่แม้จะไม่ได้เกี่ยวข้องหรือมีความสอดคล้องโดยตรงกับประเด็นวิจัยที่ได้จากการศึกษานี้ แต่ก็สามารถปรับเปลี่ยนนโยบายเหล่านี้ให้ครอบคลุมประเด็นวิจัยที่ควรดำเนินการ เช่น นโยบายเรื่องปัจจัยเสี่ยงทางเพศ ของ สสส. ที่มุ่งเน้นการลดอัตราการติดเชื้อเอชไอวีในหญิงตั้งครรภ์ หรือประเด็นวิจัยเรื่องระบบบริการสุขภาพภายใต้ นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ที่เน้นมาตรการป้องกันและส่งเสริมการดูแลสุขภาพและฟื้นฟูสุขภาพและการเพิ่มประสิทธิภาพทางการแพทย์ในภาพรวม เป็นต้น

เมื่อเปรียบเทียบนโยบายของหน่วยงานให้ทุนวิจัย กับ ประเด็นวิจัยเรื่องการพัฒนาาระบบสุขภาพ พบว่านโยบายและ แผนการวิจัยของ สวรส. มีทิศทางเดียวกันกับประเด็นในกลุ่ม นี้ เกือบทุกประเด็นย่อย ยกเว้นเพียงประเด็นวิจัยเกี่ยวกับ กำลังคนด้านสุขภาพเท่านั้น ซึ่ง สวรส. ไม่มีแผนงานวิจัยในด้านนี้ ในขณะที่มี 5 หน่วยงานที่มีนโยบายสนับสนุนงานวิจัยที่ เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีด้านสุขภาพ ซึ่งนับว่าเป็นประเด็นวิจัย ที่มีหน่วยงานให้ความสนใจมากที่สุด โดยเฉพาะในประเด็น เรื่องการพัฒนาการแพทย์ทางเลือกที่ได้รับความสนใจจาก วช. สกว. และ สวทศ. ในส่วนของประเด็นวิจัยเรื่องการรู้เท่าทัน ด้านสุขภาพและการสร้างเสริมสุขภาพที่เป็นประเด็นสำคัญใน การสร้างพื้นฐานความรับผิดชอบด้านสุขภาพในระดับบุคคล แต่กลับมีหน่วยงานที่ให้ความสนใจในประเด็นดังกล่าวเพียง 3 หน่วยงานเท่านั้น คือ วช. สวทศ. และ สสส. อย่างไรก็ตาม เป็นการยากที่จะสรุปว่าการที่มีหน่วยงานวิจัยให้ทุนในประเด็น นี้เพียง 3 หน่วยงานนั้น เพียงพอหรือไม่ ซึ่งจำเป็นต้อง พิจารณาเรื่องอื่นๆ ร่วมด้วย เช่น มูลค่าของทุนวิจัยหรือความ ครอบคลุมประเด็นวิจัยที่สำคัญ ทั้งนี้หน่วยงานต่างๆ โดยเฉพาะหน่วยงานให้ทุนวิจัย ควรให้ความสำคัญกับประเด็น วิจัยที่ได้จากการจัดลำดับความสำคัญและผลักดันให้หน่วย งานที่เกี่ยวข้องนำประเด็นวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ด้วย

ข้อจำกัดของการศึกษา

ด้วยเวลาและทรัพยากรที่จำกัด การศึกษานี้จึงไม่สามารถ ให้ข้อมูลถึงระดับหัวข้อวิจัยโดยละเอียดได้ทั้งหมด แม้ ประเด็นวิจัยที่นำเสนอในการศึกษานี้จะครอบคลุมมิติต่างๆ ในด้านสุขภาพ แต่ก็ยังเป็นประเด็นที่ค่อนข้างกว้าง รวมถึง ประเด็นวิจัยในการศึกษานี้เป็นเพียงตัวอย่างของประเด็นวิจัย ที่จะเติมเต็มช่องว่างขององค์ความรู้เหล่านั้น ซึ่งควรมีการ ปรับปรุงให้มีความชัดเจนมากขึ้น หากมีการนำไปดำเนินการ ศึกษาต่อในอนาคต ประเด็นวิจัยจากการศึกษานี้อาจมีการ เปลี่ยนแปลงได้หากปัจจัยแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นควรมีการปรับปรุงประเด็นวิจัยให้มีความสอดคล้องกับ สถานการณ์อย่างสม่ำเสมอ

ข้อยุติ

การศึกษานี้ได้แสดงให้เห็นว่า การพัฒนาาระบบสุขภาพของ ประเทศไทยในปัจจุบันยังต้องอาศัยองค์ความรู้จากการวิจัย อีกรมาก ประเด็นวิจัยจำนวนมากจำเป็นต้องมีข้อมูล สถานการณ์เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานและเป็นจุดเริ่มต้นที่ สำคัญในการคัดเลือกวิธีการแก้ไขปัญหานั้นๆ ที่ถูกต้องและมี ประสิทธิภาพ ซึ่งจากประเด็นวิจัยที่ได้จากการศึกษานี้ได้ แสดงให้เห็นว่ายังมีประเด็นวิจัยที่ควรได้รับการสนับสนุนอยู่ เป็นจำนวนมาก ดังนั้นการค้นหาหัวข้อวิจัยที่ควรได้รับการ สนับสนุนนั้นจะต้องดำเนินการค้นหาอย่างต่อเนื่องให้ เหมาะสมกับสถานการณ์ นอกจากนี้ในการศึกษานี้ได้รับบุ ญเฉพาะ “ช่องว่างทางองค์ความรู้” เท่านั้น ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว การดำเนินงานเพื่อพัฒนาระบบสุขภาพของประเทศไทยอาจจะ พบปัญหาอื่นๆ นอกเหนือจากการขาดความรู้ เช่น บุคลากร เทคโนโลยี หรือการบริหารจัดการ ดังนั้น หน่วยงานที่ เกี่ยวข้องควรให้ความสนใจในประเด็นแวดล้อมเหล่านั้นด้วย และดำเนินการแก้ไขอย่างเป็นระบบ

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเรื่อง “โครงการจัดลำดับความสำคัญของหัวข้อวิจัยด้านสุขภาพ สำหรับประเทศไทย” ซึ่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และสถาบันวิจัย ระบบสาธารณสุข (สวรส.) คณะวิจัยขอขอบคุณหน่วยงานดัง กล่าว ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญสาขาต่างๆ นายคณาภรณ์ ธนุ ธรรมเจริญ นางสาวสร้อยญา ใจกล้า และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทุกท่าน ที่ร่วมให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ ซึ่งช่วยให้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

นอกจากนี้ โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบาย ด้านสุขภาพยังได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุน สนับสนุนการวิจัย ภายใต้ทุนเมธีวิจัยอาวุโส สกว. เพื่อพัฒนา ศักยภาพการประเมินเทคโนโลยีด้านสุขภาพ (RTA๕๕๕๐๐๑๐) สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และสำนักนโยบายและ ยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข

เอกสารอ้างอิง

1. Zetik DC, Stuhlmacher AF. Goal setting and negotiation performance: a meta-analysis. *Group Processes Intergroup Relations*. 2002;5(1):35-52.
2. World Health Organization. Health System 2014 [cited 2014 July 7]. Available from: <http://www.who.int/trade/glossary/story049/en/>.
3. PLOS collection. World health report 2012: no health without research: PLOS medicine.; [cited 2014 Jun 9]. Available from: <http://www.ploscollections.org/article/browseIssue.action?issue=info:doi/10.1371/issue.pcol.v01.i09>.
4. National Research Council of Thailand. Final report: national health research prioritization. Bangkok: 2006. (in Thai)
5. National Research Council of Thailand. Foresight research by special synthesizing research results: public health. Bangkok: 2009. (in Thai)
6. Yamabhai I, Youngkong S, Kumluang S, Werayingyong P, Khamdee C, Pilasant S, et al. Healthy research, healthy nations: priority setting of health research topics in Thailand. Nonthaburi: Health Intervention and Technology Assessment Program; 2014. (in Thai)
7. World Health Organization. Everybody's business - strengthening health systems to improve health outcomes : WHO's framework for action. Geneva: World Health Organization; 2007. 44 p.p.
8. National Research Council of Thailand. The eighth national research strategies and policy (2012-2016). (in Thai)
9. The Thailand Research Fund. Research funds [cited 2014 Sep 9]. Available from: [http://www.trf.or.th/index.php?option=com_content](http://www.trf.or.th/index.php?option=com_content&view=article&id=15&Itemid=139) &view=article&id=15&Itemid=139. (in Thai)
10. National Science Technology and Innovation Policy Office. The first national science technology and innovation policy (2012-2021). Bangkok: Ministry of Science and Technology; 2012.
11. National Science and Technology Development Agency. The guideline of cluster plans and goals [cited 2014 Sep 9]. Available from: <http://www.nstda.or.th/pub/2015/20150714-manual-plan-goal-cluster.pdf> (in Thai).
12. Health Systems Research Institute. Research plan [cited 2014 Sep 4]. Available from: <http://www.hsri.or.th/researcher/about/plans/1> (in Thai).
13. Health Systems Research Institute. Strategies [cited 2014 Sep 4]. Available from: <http://www.hsri.or.th/researcher/about/strategic>. (in Thai)
14. Thai Health Promotion Foundation. 10 years (2012-2021) direction, goals and strategies of Thai Health Promotion Foundation [cited 2014 Sep 7]. Available from: <http://resource.thaihealth.or.th/library/academic/13320>. (in Thai)
15. UNFPA Thailand. Population change poses a challenge for Thailand, according to Fewer Births, Smarter Investment Press Forum to celebrate World Population Day 2013 [cited 2014 Sep 4]. Available from: http://countryoffice.unfpa.org/thailand/2013/07/10/7293/population_change_poses_a_challenge_for_thailand_according_to_fewer_births_smarter_investment_press_forum_to_celebrate_world_population_day/.
16. Prasartkul P. Fewer birth, live longer.....what should we do? Population and development newsletter. 2012. (in Thai)